

Tervon kunta
Sivistyslautakunta
Yläluokkaselvitys 2018

Kokousmuistio 1/2018
24.9.2018

Naapurikuntien sivistysjohtajien ja rehtoreiden neuvottelu

Aika ja paikka: 24.9.2018 kello 8.00-11.30 Tervon kunnanviraston valtuustosali

Läsnä: Leena Auvinen, opetusjohtaja, Kuopion kaupungin perusopetus-, nuoriso- ja lukiopalvelut sekä toisen asteen yhteistyö
Riitta Cederberg, rehtori, Karttulan Kissakuusen koulu
Jaana Ruuskanen, hallinnollinen rehtori-sivistystoimenjohtaja, Vesannon Yhtenäiskoulu
Miika Kräkin, osastopäällikkö, sivistystoimi, Pielaveden kunta
Kimmo Honkanen, ma. rehtori, Tervon Yhtenäiskoulu
Kaija Tarvainen, hallintojohtaja, Tervon kunta

Naapurikuntien sivistysjohtajien ja rehtoreiden neuvottelu oli jatkoa 2.12.2016 käydylle neuvottelulle. Tuolloin sovittiin, että "Tervon kunta laatii kartan oppilaiden kotipaikoista sekä toimintamallin yläluokkien opetuksen järjestämisestä yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Toimintamallissa otetaan kantaa opetuksen järjestämisvastuuseen, kotikuntakorvausten jakautumiseen ja koulukyytien järjestämiseen".

Tervon hallintojohtaja toivotti neuvotteluun kutsutut tervetulleiksi jatkamaan yhteistyöneuvotteluja todeten, että kuntalaiset ja huoltajat ovat ottaneet voimakkaasti kantaa yläkoulun säilymisen puolesta. Huolissaan on oltu erityisesti kunnan vetovoimaisuudesta asuinkuntana, mikäli yläluokkien opetus siirtyy naapurikuntiin. Oppilasennusteita haluttiin tarkennettavan siten, että kaikkien vuosiluokkien muutto-oppilaat näkyvät oppilasmäärissä. Toiveikkautta on tuonut tänä lukuvuonna koulutiensä aloittava esiopetuksen 17 oppilaan ryhmä.

Selvitystyön edettyä on todettu, että ykkösvaihtoehtona selvitetään yläkoulun kotikunnassa säilyttäminen mahdollisuuksia. Samaan aikaan selvitetään yläluokkien opetuksen yhteistyö-/ostopalvelumahdollisuuksia naapurikuntien kanssa. Tämän päivän kouluverkko-uunnittelussa on otettava huomioon myös omaa kuntaa laajemmat seudulliset vaikutukset.

Hallintojohtajan diaesitys neuvotteluun valmistelemista asioista *oheismateriaalina 1.*

Käsitellyt asiat:

1. Yläkouluselvityksen toimeksianto vuonna 2018
2. Valmistelutyön toimeenpanijat, tehtävät ja aikataulut
3. Kuntalaisten, huoltajien, oppilaiden ja henkilöstön osallistaminen
4. Tutustumisvierailut
5. Vaikutusten arviointi
6. Vanhempain- ja kuntalaisten tilaisuudet, työryhmän kokoukset ja sivistyslautakunnan käsittelyt
7. Kustannusten muodostuminen ja rahavirrat
8. Kotikuntakorvaukset

9. Perusopetuksen sisällön ja laadun arviointi
10. Perusopetuksen tuntijako Nilakan kunnissa/Tervon kunnassa
11. Ylen vertailu keväällä 2018 kuntien perusopetukseen käyttämistä resursseista
12. Kuntien sopimusperusteiset yhteistyömahdollisuudet perusopetuksen järjestämisessä
13. Yläluokkien opetuksen järjestämisen vaihtoehtoiset mallit
14. Oppilasmääräennusteet
15. Kuljetusoppilaat
16. Alustavat arviot opettajien työmääristä 2018-2023
17. Swot-analyysit; Yläluokat omassa kunnassa/Yläluokat naapurikunnissa
18. Kodin ja koulun päivän 8.9.2018 huoltajien ja oppilaiden näkemyksiä vaihtoehtoisista yläkoulumalleista
19. Selvityksen tekemisen tämänhetkinen vaihe.

Neuvottelu esiin tuoduista asioista käytiin hyvässä yhteishengessä kuulleen eri osapuolten näkemyksiä. Kantaa otettiin seuraaviin asioihin:

Lapsivaikutusten arviointi

- Todettiin, että Tervon yläluokkaselvityksessä tehdään Lapsivaikutusten arviointi osana kokonaisarviointia. Vastaavissa lapsivaikutusten arvioinneissa on arvioitu opetusjärjestelyiden vaihtoehtojen lyhyt- ja pitkäkestoisia vaikutuksia oppilaiden, oppimisen, henkilöstön ja talouden näkökulmista. Oppilaiden näkemykset eri vaihtoehtoista kootaan yhteenvedona Swot-analyysiin samoin kuin kuntalaisten, huoltajien ja henkilöstönkin näkemykset.

Sopimusperusteiset yhteistyömahdollisuudet perusopetuksen järjestämisessä

- Todettiin, että sopimusjuridiikka, sopimuksia määrittelevä lainsäädäntö ja sopimusten sisällöt on selvitetty perinpohjaisesti diaesityksessä. Kuntien välisistä yläluokkien opetuksen yhteistyömuodoista teoreettisesti mahdollisia olisivat yhteinen lautakunta eli vastuukuntamalli, yhteinen virka tai sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta. Vastuukuntamallia selvitettiin aikanaan Tervon ja Karttulan kuntien välillä. Tuolloin ko. yhteistyöstä ei yhteistä näkemystä syntynyt eikä päätöksiä asiasta tehty. Viime vuosina tehtiin Nilakan kuntien liitosselvitystä aina liitossopimuksen valmisteluun saakka. Päätöksiä kuntaliitoksesta ei tehty. Näin ollen vastuukuntamalli ei ole mahdollinen. Yhteisiä virkoja voitaisiin perustaa, sellaisia ei kuitenkaan tiedetä lähiseudulle perustetun. Toistaiseksi voimassa oleva monen kunnan yhteinen päätoiminen tuntiopettajia on rekrytoitu yksittäiseen oppiaineeseen. Kokemusta sopimuksen tekemisestä viranomaistehtävän hoitamiseen ei opetuspuolelta ole.

Kotikuntakorvaukset

- Todettiin, että mikäli yläluokkalaisten opetuksen järjestää muu kuin oma kotikunta, kotikuntakorvaukset menevät suoraan opetuksen järjestäjälle. Mikäli Tervon kunta ostaa palvelut naapurikunnasta/-kunnista, tulee sopimuksissa määritellä Tervon kunnan maksettavaksi todellisiin kustannuksiin perustuvat, kotikuntakorvauksiin kuulumattomat menot (esimerkiksi muiden kuin 11-vuotisen opetusvelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden henkilökohtaiset avustajat, mahdolliset

kuljetuskustannukset, tervolaisten oppilaiden aiheuttamista ryhmäajoista aiheutuvat opettajien palkkausmenot).

- Kotikuntakorvaukset tulevat kahden vuoden viiveellä. Mikäli naapurikunta/-kunnat järjestää/järjestävät yläluokkien opetuksen, tulee Tervon kunnan maksaa opetuksen järjestäjälle kaikki perusopetuksen kulut kahtena ensimmäisenä vuotena. Ko. aikana VM:n peruspalveluiden tuottamiseen kohdennetut valtionosuudet tulevat Tervoon.

Perusopetuksen tuntijaot ja opetustuntien määrät

- Voimassa olevan tuntijakopäätöksen mukaan Nilakan kunnissa opetusta annetaan 1-9 –luokkien aikana 223 viikkotuntia valtakunnallisen minimituntimäärän ollessa 222 viikkotuntia. Yksi viikkotunti tarkoittaa 38 tunnin opetusta. Nilakan viikkotuntimääriin on Tervossa lisätty 5 (1-, 2-, 5-, 6- ja 8-luokille), Vesannolla 4 (1-, 2-, 7- ja 8-luokille), Pielavedellä 2 viikkotuntia ja Keiteleellä 6-12 (tänä lukuvuonna käytössä 7 vkt 6-12 vkt:n välyksestä seuraavasti: 1., 2. ja 5. lk äidinkieli 3x 1vkt ; 4. ja 6. lk koulun valitsevat taitoaineaineet 2x 1vkt ja 7. ja 8. luokilla meidän luokka 2x 1vkt). Kuopiossa (Karttulan Kissakuusen koulussa) valtakunnalliseen minimituntimäärään on lisätty kolme viikkotuntia (1-, 2- ja 3-luokille), joten kokonaistuntimäärä on 225 viikkotuntia. Tervossa perusopetuksen oppilas saa opetusta 228 viikkotuntia eli 228 ylimääräistä oppituntia peruskoulun 1-9 –luokkien aikana (vastaa yhden opettajan työpanosta), 6 ylimääräistä opetustuntia viikottain.

Opettajien työmäärät

- Käytiin läpi Tervon perusopetuksen opettajien virkasuhteet, kelpoisuudet sekä arviot lähivuosien työmäärien kehityksestä. Tervossa on ollut pitkään hyvä tilanne opettajien kelpoisuuksien suhteen. Muutamissa yläluokkien taitoaineissa erikoistuneet luokanopettajat opettavat taitoaineita. Tällä hetkellä Tervon Yhtenäiskoulussa opetustunteja on resurssoitu muita kuntia enemmän. Pienistä opetusryhmistä huolimatta jakotunteja, samanaikaisopettajien tunteja ja erityisopetustunteja on huomattavan paljon.
- Todettiin, että opetustunnit yläluokilla vähenevät pienenevästä oppilasmäärästä johtuen. Tämä vaikuttaa eniten muutamaa aineenopettajan työmäärään, mutta myös kaikkien opettajien työmääriin ja sisältöihin.
- Yläluokkien opetuksen järjestämisessä yhteistyössä/ostopalveluna naapurikuntien kanssa ei ole kysymys liikkeen luovutuksesta, joten henkilöstö ei siirry ns. vanhoina työntekijöinä uudelle työnantajalle. Naapurikuntien mahdollisuus tarjota työtä aineenopettajille riippuu ko. kuntien henkilöstön rekrytointitarpeesta. Nilakan kunnissa tehdään jo nyt yhteistyötä opettajien rekrytoinnin suunnittelussa. Periaatteessa avoimet virat ja tehtävät tulee täyttää avoimen julkisen haun kautta yhdenvertaisuusperiaate huomioon ottaen.

Perusopetuksen sisällön ja laadun arviointi

- Käytiin läpi Ylen keväällä kahdeksalla mittarilla tekemä vertailu kuntien perusopetukseen käyttämistä resursseista. Todettiin, että kunnista on saatettu

antaa ei-yhteneviä tietoja muun muassa opettajien kelpoisuuksista. Toisissa kunnissa on voitu pitää kelpoisena opettajaa, jolla on opettajan kelpoisuus laajasti ymmärrettynä. Toisissa kunnissa on eritelty tarkemmin opettajan pitämät tunnit ja kelpoisuudet suhteessa niihin. Todettiin, että perusopetuksen laadun arvioinnin kriteereinä voivat Ylen vertailuun ottamien mittareiden lisäksi olla muun muassa kasvun ja oppimisen tuen saatavuus sekä koulumatkoihin käytetty aika.

Kuljetukset

- Todettiin, että oppilaiden kuljetuksiin käytettävä maksimiaika on määritelty perusopetuslaissa. Tällä hetkellä Vesannon kunta järjestää lukiolaisille ilmaiset kyydit myös naapurikunnista. Tervolaiset yläluokkalaiset voisivat käyttää ko. kyytejä. Oppilaiden lähikoulun määrittelyssä on tarkoituksenmukaista tarkastella kouluvaihtoehtoja yli kuntarajojen silloin, kun se on koulumatkojen ja koulupäivän pituuden suhteen on tarpeellista. Mikäli yläluokkien opetus järjestetään oppilaiden asuinpaikan mukaan eri naapurikunnissa, on kunnan määriteltävä oppilaiden lähikoulu siten, että opetuksen järjestäjät tietävät pitkällä aikavälillä, kenelle opetusta järjestävät. Kysymykseen saattaa tulla maantieteellinen oppilaaksi ottoalueen määrittely.

Verkko-opetus

- Vesanto on järjestänyt verkko-opetusta etenkin lukiossa. Opetukseen tarvitaan laitteet ja toimivat yhteydet. Moneen kuntaan tuotettuna verkko-opetus sitoo lukujärjestystä. Verkko-opetus soveltuu perusopetuksessa yksittäisten oppiaineiden opetukseen, koulun kasvatustehtävää verkko-opetuksella ei voi hoitaa.

Uusien koulujen tilamitoitukset

- Todettiin että, sekä Vesannon uuden koulun suunnitelmassa että Karttulan uudessa koulussa on tarvittaessa tilaa tervolaisille yläluokkalaisille.

Yhteistyömahdollisuudet

- Todettiin, että yläluokkien opetuksen järjestämisen yhteistyö- ja ostopalveluvaihtoehtoja selvitetään Vesannon kunnan ja Kuopion kaupungin kanssa. Rehtorit selvittävät lukuvuodesta 2020-2021 alkaen, mikä merkitys tervolaisilla yläluokkien oppilaille olisi koulunsa yläluokkien ryhmäjakoisiin siten, että kaikki tervolaiset yläluokkalaiset/puolet tervolaisista yläluokkalaisista olisivat Vesannon Yhtenäiskoulussa/Kissakuusen koulussa. Pielaveden kunnan on mahdollista järjestää yläluokkien opetusta halukkaille yksittäisille, lähellä Pielaveden rajaa asuville oppilaille. Keiteleen kunnan on mahdollista selvittää opettajayhteistyötä. Kuopiossa talouspäällikkö selvittää eri yhteistyömuotojen kustannusvaikutukset. Tervon yläkouluselvityksen tekemisen kannalta olisi hyvä, että niin Kuopion kuin Vesannonkin kustannusvaikutusten arvioinnit olisi tehty samoin perustein. Tuolloin naapurikuntien kustannusvaikutusten arvioinnit voitaisiin vertailla yhdenmukaisesti.

Jatkosta sopiminen

- Sovittiin, että esitys Tervon yläluokkalaisten opetuksen yhteistyöstä käsitellään Vesannon sivistyslautakunnassa ja Kuopion kasvun ja oppimisen lautakunnassa lokakuussa suullisesti ja joulukuussa mielellään yhdenmukaisin sisällöin esityslistasiana. Marraskuun puolivälissä kokoonnutaan uudelleen kuulemaan valmistelun hetkinen tilanne.
- Todettiin, että selvitysten tekeminen vie aikaa siten, että yläluokkien opetus jatkuu Tervossa ainakin lukuvuoden 2019-2020.

Muistion kirjasi Kaija Tarvainen